

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Poliittinen osasto

POL-04 Kimmo Lähdevirta

LÄHETE

18.8.2006

HEL5524-8

EDUSKUNTA

Ulkoasiainvaliokunta

Viite UTP 19/2006 vp

Asia

**EDUSKUNNAN INFORMOINTI; YK:N UNIFIL-OPERAATION VAHVENTAMINEN
LIBANONISSA**

Oheisena lähetetään valiokunnalle perustuslain 97 §:n nojalla selvitys koskien YK:n Libanonissa toimivan UNIFIL-operaation vahventamista ja Suomen mahdollista osallistumista.

Yksikön päällikkö

Kimmo Lähdevirta

UTP 19/2006 vp

YK:N UNIFIL-OPERAATION VAHVENTAMINEN LIBANONISSA

YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi perjantaina 11.8.2006 päätöslauselman 1701 (2006) koskien Libanonin tilannetta. Päätöslauselmassa vaaditaan vihollisuuksien välitöntä lopettamista ja kehoitetaan Libanonin armeijaa ja YK:n UNIFIL-operaatiota levittäytymään koko Etelä-Libanoniin sekä Israelia vetäytymään samanaikaisesti. Israelin ja Libanonin pitkän tähtäyksen ratkaisun peruselementeiksi hahmotellaan YK:n valvoman ns. sinisen linjan kunnioittaminen, Litani-joen ja rajan välisen alueen tyhjentäminen muista aseellisista voimista (ns. turva-alue), Taifin sopimusten sekä päätöslauselmien 1559 (2004) ja 1680 (2006) toimeenpano ml. rajojen merkintä, ulkomaisten joukkojen läsnäolo Libanonissa vain hallituksen suostumuksella, aseiden toimitukset Libanoniin ainoastaan hallituksen valtuuttamana, sekä Israelin hallussa olevien miinakarttojen luovutus. YK:n pääsihteeriiä pyydetään kehittämään ehdotuksia periaatteiden toimeenpanemiseksi ja raportoimaan turvallisuusneuvostolle 30 vrk kuluessa.

Päätöslauselmassa valtuutetaan UNIFILin vahvuuden nostaminen enintään 15 000 sotilaaseen. Operaation tehtävinä (kpl 11) on valvoa vihollisuuksien päättämistä, saattaa ja tukea Libanonin armeijaa sen levittäytyessä etelään samalla kun Israel vetäytyy (koordinoiden toimensa Libanonin ja Israelin kanssa), avustamaan pakolaisten paluussa ja humanitaarisen avun perillepääsyssä, avustamaan Libanonin armeijaa em. turva-alueen luomisessa sekä avustamaan Libanonin hallitusta sen pyynnöstä rajojen valvonnassa aseiden maahanpääsyn estämiseksi. Aiempien tehtäviensä lisäksi UNIFIL valtuutetaan (kpl 12) ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin kykyjensä puitteissa varmistaakseen, että sen operaatioaluetta ei käytetä vihamielisiin tarkoituksiin, vastustamaan yrityksiä estää sitä täyttämästä tehtäviään, suojelemaan YK:n henkilöstöä, tiloja ja kalustoa, varmistamaan YK:n ja humanitaarisen avun henkilöstön vapaa liikkumisoikeus sekä suojelemaan siviilejä väkivallalta, huomioiden Libanonin hallituksen velvoitteet.

UNIFILin mandaattia jatketaan 31.8.2007 saakka. - Vaikka operaation luonne muuttuu vahvistusten ja uusien tehtävien myötä, olennaista on, että sillä on kaikkien osapuolten suostumus. UNIFILin tehtävänä ei ole Hizbollahin riisuminen aseista, vaan Libanonin hallituksen ja armeijan tukeminen niiden pannessa toimeen päätöslauselman 1701 määräyksiä.

Operaation valmistelut

YK on käynnistänyt operaation suunnittelun. Valmistelusta vastaa YK:n sihteeristön rauhanturvaamisosasto (DPKO). YK:n kartoituksen mukaan operaatiossa tarvitaan muun muassa mekanisoituja jalkaväkijoukkoja sekä pioneerijoukkoja (raivaus, rakentaminen ja liikkeen edistäminen). YK ei ole toistaiseksi identifioinut merivoimien joukkotarpeita. DPKO järjestää säännöllisesti joukkojaluovuttavien maiden kokouksia.

YK:n tavoitteena on, että ensimmäiset vahvistukset saataisiin toiminta-alueelle syyskuun alkuun mennessä. Pääosa lisäjoukoista on tarjottu saada alueelle lokakuun alkuun mennessä. Kaikki lisäjoukot tulisi saada alueelle marraskuun alkuun mennessä.

EU-maista osallistumista harkitsevat mm. Ranska, Italia, Espanja, Saksa, Belgia, Portugali, Kreikka, Puola ja Tšekki. Myös mm. Turkki, Malesia, Indonesia, Brunei, Australia ja Uusi-Seelanti harkitsevat osallistumista. Pohjoismaista Ruotsi, Norja ja Tanska harkitsevat osallistumista lähinnä merivoimien yksiköillä. - Tiedot täsmentyvät koko ajan.

Suomen mahdollinen osallistuminen

Suomi varautuu osallistumaan enintään vahvennetun komppanian suuruisella osastolla. Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan kokouksessa 18.8.2006 puolustusministeriö oikeutettiin valmistelemaan mahdollisen osallistumisen edellyttämiä toimenpiteitä. Päätös osallistumisesta tehdään erikseen. Mahdollinen osallistumispäätös tullaan käsittelemään eduskunnassa selontekomenettelyä käyttäen. Yksikön laatu ja vahvuus voidaan määrittää vasta siinä vaiheessa kun YK:n tarpeet, mahdolliset yhteistyökumppanit ja joukon tehtävät ovat tiedossa. Ensisijaisesti mahdollinen osallistuminen voisi tapahtua vahvennetulla pioneerikomppanialla.

Jos osallistumispäätös tehdään, osallistumisen laajuudesta riippumatta tarvitaan lisäbudjettikäsittelyä, sillä kuluvan vuoden osalta sotilaalliseen kriisinhallintaan vuodelle 2006 varatut taloudelliset resurssit UM:n pääluokassa (palkkaus-, päiväraha- yms. menot) on jo sidottu käytännössä kokonaan. PLM:n pääluokassa varalla olevista määrärahoista (5,122,000 euroa) arvioidaan olevan käytettävissä noin 4 milj. euroa mahdolliseen operaatioon osallistumiseen.

Alustavien arvioiden mukaan vahvennetun pioneerikomppanian kustannukset olisivat YK-operaatiossa n. 13,1 milj. euroa vuonna 2006 ja n. 25,8 milj. euroa vuonna 2007. YK-operaation osallistumiskustannuksista saataisiin aikanaan takaisin n. 6 - 7 milj. euroa/vuosi. Tarkemmat kustannuslaskelmat edellyttävät kuitenkin yksikön tehtäviin perustuvan organisaation, henkilöstön ja erikoiskaluston määrittelyä.

Vuoden 2007 tulo- ja menoarvioesityksessä sotilaallisten kriisinhallintamenojen varamomenteille on esitetty yhteensä n. 12,5 miljoonaa euroa. Mikäli EU:n taisteluosasto-operaatiota ei valmiusaikana toteuteta vapautuvat siihen varatut resurssit muihin tarkoituksiin.

Muista operaatioista ei ole mahdollista saada aikaan merkittäviä säästöjä tämän tai ensi vuoden aikana. Useimmissa Suomen osallistumispanos on jo nykyisellään hyvin pieni (vain muutamia henkilöitä). Kosovon KFOR-operaatiossa Suomen osallistuminen on supistettu tähänhetkiseen minimiin (kaksi operatiivista komppaniaa, n. 400 sotilasta). EU:n Althea-operaatiossa Bosnia-Hertsegovinassa tehtävät supistukset (n. 80 henkilöä) on jo huomioitu vuoden 2007 tulo- ja menoarvioesityksessä. Afganistanin ISAF-operaatiossa ei ole näillä näkymin mahdollisuuksia supistuksiin.

Valtioneuvoston v. 2004 turvallisuuspoliittisen selonteon mukaan Suomen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan säilytetään vähintään nykytasolla. Suuntaa-antavana suuruusluokkana suunnittelussa on käytetty noin 100 miljoonan euron vuositasoa. Esimerkiksi aikavälillä 1998-2005 toteutuneet vuosimenot vaihtelivat 60,3 miljoonan euron ja 101,8 miljoonan euron välillä keskiarvon ollessa n. 84,3 miljoonaa euroa. Kriisinhallinnan vaikean ennustettavuuden takia on olennaista, että em. 100 miljoonan euron taso voidaan tilapäisesti myös ylittää.

Jatkovalmistelu

Osallistumisen jatkovalmistelun kannalta tärkeitä osa-alueita ovat YK:n joukkojenmuodostamisprosessi ja operaatiosuunnitelman valmistelu sekä lisäselvitykset pohjoismaisen ja muun kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksista. Kansallista valmistelua jatketaan edellä mainittujen prosessien kautta täsmentyvän tiedon pohjalta.

Tavoitteena on, että jos Suomi päättää osallistua operaatioon, Suomen joukon tiedustelu- ja valmisteluosat voisivat olla toiminta-alueella lokakuun alkuun mennessä ja pääjoukko marraskuun alkuun mennessä.